

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosć da.

Njeh ty spěwaš
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njeđželske łopjeno

Budyšin

7. haprjeje 1929

Bauzen

Čižbčez a nakład Smolerjez knihicziščežernje a kniharnje, šap. družstwo s wobm. ruk. w Budyščinje
Wulhadža kóždn šobotu a placzi šchwórczlětnje 108 skothč přenježkow

Quasimodogeniti.

Jana 20, 28: Domašy pak wotmołwi a džěšče k njemu:
„Mój Knježe a mój Božo!“

Jutry šu nimo, „mlode jutry“ šu džěža! Nětko hlada-
my wróćo na wulki šwjedzeń a šo prašamy: Šhto šu jutry
nam pšchinjeke? Kajki je jich šnutskowny dobytł ša naš?
Běchu šwjate dny ša naš dny, kiž nam pomhachu, našchu wěru
pokřplnicž? Abo niz?

Wjekeky šynt jutrownych šwonow hiščeže šynczi. Je tež
nam dał wěstoć jutrowneje wěry?

Wšchitzy, kiž šu s horještanjnym tehdom hromadže
pšchichli, dostachu wulku wjekełosć do wutrobny. Džeń šmjer-
če bě nimo, ša to džěń žiwjenja; žane šyly, ale nětko wje-
kele; žana čěmnoć wjazny, ša nju šwětkosć! A wulki měr-
jacžahny do wutrobny kóždeho, kiž bě widzał horještanjneho
a do njeho wěrejšče. Tuta jutrowna wěra je ščiniła se šla-
hnych, bojašliwych čłowjekow móžnych wojowarjow ša Knje-
ja, kiž šu měki wěstoć šwojeje wěry.

So by tež našy jutrowny dobytł był tajka šylna wěra
do horještanjneho, k tomu pomaj nam našče šłowo!

Je tydžeń po přěnich jutrach. Wucžomnizy šu šhroma-
dzeni a rěčža wo šwojim Knjesu, kotrehož šu tydženja wi-
dželi. Jenož jedyn njebě tehdom mjes nimi a tak njemóžešče
wěricž, šo je Knjes horještanyl, jeho wutroba bě polna dwě-
lowanjow. Nichtón njemóže jemu pomhacž, jenož horještanje-
ny šam. Wón stupi šřjedža a jich postrowi: „Měr budž
š wami!“ a wobroczi šo potom k Domašej, kiž do njeho hi-
ščeže njewěri: „Tył šem šwój porit a wohladaj mojej ruzy;

a podaj šem šwoju ruku a polož ju do mojeho boka; a nje-
budž njewěryžny, ale budž wěryžny!“

A ša Domašča njebě žane druge wotmołwenje hačž:
„Mój Knježe a mój Božo!“ Kajke kražne šłowo, tak krotke
a tola jažne! Wono nam praji, tajka je prawa wěra. Kať
wjele drohich kubłow namařamy w tutnych šłowach! „Knježe“
jeho mjenujemy, šo ma wón dobre prawo naš wješč a wo-
džicž, ale my wušnajemy s tym tež, šo je našča šwjata wi-
nowatosć jeho byčž, jemu šlužicž, ša njeho žiwi byčž a jemu
wumrěcž. A „Božo“ jeho mjenujemy. Šhtož jeho widži, widži
Wótza. Šhtož jeho čžesczi, čžesczi Boha. Šhtož jeho ma, ma
Boha. A k tomu štajimy šłowčžlo: „mój“. Njeje doščž, šo je
horještanjny Knjes a Bóh Domašchowny był, wjele bóle dyr-
bi byčž „mój Knjes“. S tutym šłowom „mój“ šapšchimnjemy
jeho a čžehnjemy jeho do šwojeje wutrobny. S nim pak šlu-
bimy tež, šo čžemy jeho byčž s čžělom a dušchu ša čžadž a wěčž-
nosćž: „Mój Knježe a mój Božo“, s tym wuprajimy to šamž-
ne, šhtož w jutrownym kěrlušču špěwamy:

Dušča, ty pšches nadžiju
Šy s nim twjerdže šawjařana.
Ruka mojej' wěry tu
Budže wěščže šakožena,
So mje šmjerčž, čžert, štrachota
Wot njoh' džělicž njemóža.

Kať wjekeky drje je Domašy był, jako bě pšchichol
k wěry! Přjedy bě wón njeměrný, nješbožowny čłowjek, kiž
šam šteješče se šwojimi dwělowanjemi, nětko je wón wšcho
namařał ša špokojne žiwjenje! Nětko haľle měješče wón šwoje
jutry! A tutón měr, kotryž je pšches wěru dostať, je šebi šho-

wał hacž do ģmjerče. Kaž ſo powěda, je Domaſch czahnył hacž do Indijeje, je tam dźelał ſa ſwojeho Knjeſa a ſałožił wulku woſadu, kotraž ſo po nim mjenuje. Tak bė wón ſwojemu Knjeſej ſwěrnny a je wěru dźeržał hacž do ģmjerče.

Pšched 400 lětami je Luther njedželu po jutrach wo naſchim ſłowje w Erfurče předomal a něšto dnjow poſdžiſcho je wón wobſwědčył, na kotrym ſaſtadže wón ſteji, ſwojeje wěry wěſtř. Tajku wěſtoſcž naſcheje wěry dai tež nam naſch Knjes, ſo móžemy wuſnacž: „Mój Knježe a mój Božo!“

Sbožni ſu cži, kiž njewidža a wſchał wěrja!

O, dha dai, mój Jeſu, ſlědžicž
We wěrje mi ſa tobu,
Daj ſo ryczerjy mi bėdžicž,
Tak, ſo kónu doſtanu. Samjeń.

Do ſchule!

Džen 8. ģaprleje je lětka ſa naſche małe wažny džen: ſaſtupja do ſchule. Czaj „małeho dźěcža“ je ſ tym nimo, czaj „ſchulſkeho dźěcža“ je tu. To je w mlodny žiwjeńcžku wažny a ſhutny wołomił.

Na wſchěm ſhutnym dobywa pak na dnju přenjeho ſchulſkeho pucža radoſcž. „Wulka tita“ wobnježa myſł dźěcža bóle hacž myſł na ſchulu, knihi, wuſnjenje. A to njech je tak. To dźěcžo, kotrež móže ſo tu prawje a wutrobneje wjekełicž, kotremuž dorocženi tuto wjekełenje njekaža ſ zyle njetrjebawſchim, ģaj ſchłodnym powědanjom wo křtoſcži wučerja, wo prutach a kijač a podobnym — tuto dźěcžo pſchěndže ģamo wot ſo ſ tajkeho wěrneho, wutrobneho wjekełjenja tež do pěneho wuſnjenja a křodži rad do ſchule. Dorocženi maja ſe wſchej ſwěru na to ſedžbowacž, ſo njepodryja w małej wutrobje autoritu ſchule a wučerja a ſtym luboſcž a wołu, do ſchule křodžicž a wuſnycž. To je hrěch, ſ kotrymž ſo ģuſcžiſcho pſchehreſcha hacž ſebi myſla, a to dwójy, trójy, podrywaja ſ tym ſdobom autoritu, luboſcž, „bojoſcž“, cžeſcžowanje, poſluſchnoſcž. Wulki dźel tnychnych wobſtejnoſcžow w naſchim kraju je ſcžehwł ſnicženeje autority.

A ģdnyž nan, macž ſwoje małe tak do ſchule wjedže, njesa budže dobropſchjenje. Kał by ſchł tole tež ſa nana a macž wažne a ſwjekełaze bjes modlitwy cžinicž moł! A ſo dźěcžo tež w ſchuli tam dale wuſnje, ģdžez je ſtarſchiski dom dźěcžo w nabožinje dowjedł je ſłowom a pſchikladom, to ſluſcha ģamo wot ſo do toho, wo cžož ſo ſtarſchej pſchi tutej ſkladnoſcži poſtaraſhtaj. — A tak dai Bóh ſbožo!

Duzy do ſchule.

Ty, Božo, ſwět wſchón woſſchewiſch
A mi wſcho dobre pſchidželiſch;
Tuž bjes lėnjocže, njerodny
Njech cžinju ſwój ſkutk wjekełny.

Na tebje ſtaju nadžjiu,
So budžeſch ſ twojej miłocžu
Tu moju prózu žohnowacž,
Kaž cži ſo budže ſpodobacž.

Daj, ſo bych ſe wſchej ſwěrnocžu
Ja ſprózniny był k wuſnjenju,
A wuſnył, kaž mam kaſane:
To moja cžeſcž a ſbožo je.

S. W.

We ſlónčnej krajiny.

Powěſtka wot Chriſtyny Ronoweje.

(Poſtracžowanje.)

Hólzej ſaſtaji ſo dnch. Tuž njebė ſebi podarmo myſlił, ſo tu to budže! Tuta potajna, cžorna niž wulka kniha mějeſche jemu pokaſacž pucž do ſlónčnej krajiny! Potajkim, tajki kraj, tola bė, njech jón tež na žanej karcže njenadeńdže!

Hólz ſcžeje noſy k ſebi, ſapře ſwoju ſwětlowoſtatu ģłowu do ruki a ſwój lohcž na blido a ſapocža cžitacž. Přenju ſtronu by rad pſchěſkocžył, dokełž bėchu tam lute mjena, ale tam ſtejeſche: „rjadku po rjadzy!“

A to ģnadž bėchu mjena tnych, kiž w ſlónčnej krajiny bydlachu, džiwno — tola drje tajke, kotrež do tuteje krajiny ſluſchachu. Dwe bėſchtej jemu ſnatej: „Joſef, Marija“, a dwe bėſchtej pěneje: „Immanuel — ſ nami Bóh“. To dnyrbjeſche bycz nekajki ſwjačny, ģdnyž Bóh tón Knjes — hólz ſo bojaſliwy wobhladny — ģdnyž Bóh tón Knjes bė ſ nim! A na kónzu ſtejeſche, ſo je ſo narodžiko hólczatko, a tomu ſu dali mjeno Jeſuž, Jeſuž — kajke to pěne mjeno, ģiſcheje pěniſche hacž Immanuel. Bė drje ģižo druhdy ſtrowicž ſluſchał: „Bochwalen bud Ježiſch Kriſtuſ!“ A něchtóžkuli by, ſo naſtrowawſchi, tež ſawoła: „Ježiſch, Maria, Joſef!“ Bėchu ģnadž to cži, wo kotrychž tu ſtejeſche? Njemóžeſche ſebi na to wotmolwicž. Sdnychny: „Pane Bože, pomahaj!“ — Knježe Božo, pomhaj! — kaž by to džed, něšto cžežke ſbėhajo, ſdnychny. A pilnje cžitacše dale.

Šchtož nětk tu ſtejeſche, to bė lóžo ſroſumicž, mjenujy, ſo bė tehdy, jačo ſo hólczk Jeſuž narodži w Bethlehemje, we ſlónčnej krajiny nekajki Herodaſch ſ kralom. A njemu ſu pſchikſli mudri — to wěſcže tajzy nekajzy kuſtarjo — a ģuchnyli Jeſuſa widžecž. Šchto je to bylo do jeho ģwěſdy, kotruž ſu w rańſchim kraju widželi? Nětk ģnychu jeho widžecž, ale nihtón njemóžeſche jim jeho pokaſacž; wón jich do Bethlehemema póžla, a ta ģwěſda jich tam wjedžeſche. Wona je wěſcže tak po njeju ſchla jačo woni po ſemi, a nadobo je poſaſtała, a tam w tym domje ſu nadeſchli małeho Jeſuſa. To bė wěſcže nekajki ſaſuſkany prinz, — a jeho macž rėkaſche Marija, — pſchetož woni ſu pſched nim na tolenje padnyli a tak ſo klonili. A woni ſu jemu dali ſłoto, woruch a myru. Tole dwoje ģnadž bė něšto k jėdži! — Potom ſu czahnyli přecž na druhu ſtronu. Bóh tón Knjes je jim to pſchikaſal.

„Ach to je bylo dobre!“ Hólz kſekacše radoſcžiwje ſ rukomaj. Tutón Herodaſch, to je był wěſcže jačo tajki ſmij! Wón ģnyſche tuteho Jeſuſa ſežracž, ale wón to njeje moł! Žandžel je w nozy pſchikſchol a wonaj ſtaj wucžekſhoj, Marija a Joſef. Tutón Joſef, to je był ģnadž nekajki rycer. To je bylo wěſcže jara daloko! Ně, ale to je bylo jara ſrudno, kaž je tutón ſmij dał ſkónzowacž tute małe dźěcžatka! A jich maczerje ſu tak pſakale a njeju ſo dale troſhtowacž. Prawje je ſo jemu ſtało, tutomu ſmiej, ſo je dnyrbjał wumrėcz. Snajmjėnſcha móžeſche Joſef małeho Jeſuſa ſažo wrócžo dowjeſcž do ſlónčnej krajiny. A tam ſu potom bydlili we měſcže, kotrež ſo Nazaret mjenowacše.

„Ach ſchto ģym ja tola dženka wſchitko wo ſlónčnej krajiny naſhonil!“ myſleſche ſebi hólz. „Ale nětk dnyrbju pſchěſtacž, ſo by mje džed njepytał. Wſchako to njeje tak daloko! Ja ģyžu kóždy džen ģem křodžicž. Abo, ģdnyž to wob tnydžen njėndže, ſnajmjėnſcha kóždu njedželu. Ja dnyrbju zyle wěſcže donawſhonicž, kał je to ſ tutym ſaſuſkany prinzom, ſ tutym Jeſuſom ſlónčnje bylo, a ſo bych ģam ſa ſebje namakał pucž do ſlónčnej krajiny!“

IV.

Ludžo swucza so bórny jedyn na druhého. Hščcže pjeć njedžel njebě Martin Lešina i Jurigu pod jenej tšechu a hižo bě jimaj to tak, jako bñštaj pšchezo hižo hromadže bydlitkoj.

Stary Pawlik bě prawje měl, so budže so Pawlik na pšytku radowacž. Spodobashtaj so jedyn druhemu. Hdžež by w rožny stopy mašeju křknojteju čzrijow wohladał, tam by přjedny nich abo sadny nich tež widžal stopy pšyčich nohow.

Tak dołho hacž bě Lešina w Jurigowej hěcže, njechodžesche Juriga wjazny do korežmy. Lešina ani njekurjesche ani njepiresche.

„Ja hyn ras w pjanošczi sly skutk stucžil; na tym mam na cžaz žiwjenja došč!“ bě wotmołwił, jako bě jeho Juriga přeni křocz k tomu namołwił. „A tež wy lěpje čzinicže, hdyž so toho wostajicže. Sčtož nješchepijemy, to mōžemy lěpje nałožicž; kupimy mloko a k njedželi mjažo.“

To so Jurigej lubjesche. Wo mjažo jemu to tak njebě, ale mloko bě pšchezo hižo rad měl, njemōžesche pak řebi jo husto popšhecž. Nětko mōžesche so do řynteje wole mloka napicž, dobreho a křkaleho. Jenož řwojeje trubki njemōžesche so stary Pawol wostajicž, Lešina řam donořchowařche jemu tobaka. Wobaj lěhashtaj hromadže řaz nan a řyn; Pawlik mējesche řwoje lěhwo w druhim kucže; tam lěhasche wón kralowřny i Dunajom.

(Pofracžowanje řčžhuje.)

1000 lět wotrocžstwo.

Podal R. w R. (Pofracžowanje.)

Sčto leži wšchitko w tutym cžazku 1000 lět wobřamkñjene!! Jako marřhrabju řěžor Hendriř postaja Bruna. Sserbja dnyrbjachu pomhacž twjerdžisny twaricž a wřchelake řlůžby dołonjecž, dawki dawacž a Němzam do wōjny pomhacž.

Grodny, kotrež běchu dotal řerbřke, Hendriř i Němzami wobředži a do němřkich měřtnow pšcheměni. Tak Němzy do řerbřkeho kraja pšchilhadžachu, a i nimi tež wřchelazy, řiž čzynch so tu i mozu wobohacžicž a wjetřche wobředženřstwo hacž něhdy doma nabycž. Sserbja řami pak pšchezo bóle do řhudobny řapadnychu. Eso wě — Sserbja řebi řařke podcziřnjenje tež řwoprědka njedachu lubicž, ale pšchezo a pšchezo řa řo postawachu a řwoje mozy hromadu hrabachu, řo bychu cžěžku kwalku wotpołožili; ale němřkim wudołonjanym brōnjam řo tola njemōžachu dowobaracž a po něhdy 200lětnym wojowanju dnyrbjachu řo do hrubeho wořuda podacž. Němřny řěžorojo a marřhrabja řwojim wojownikam, kotřiž běchu řo we wōjnach pšchecžiwio Sserbam wuřnamjenili, darniwje řubka řahnatny abo w bitwje padnjenny řerbřkich řnjeřow pořkicžachu, tak řo řo na řubko řerbřkeho řnjeřa wuřny njemřki rycžer. Řařki rycžerřubler nucžesche potom podcziřnjenny řerbřkich wjeřnjanow jemu robocžicž a jeho řubko we wřchem řařtaracž. S teho nařta najhubjeřsche robocžanřstwo, kotrež řo w běhu lěřřtotkow pšchezo bóle řhōřřchi a řo řadle we přeněj połojny řařdženeho lěřřtotka wotwjeře. Tež w Němzach němřny řnjeřojo robocžanřstwo nad řwojimi wjeřnjanami řawjedžachu, kotrež pak běřche tola miliřche. Sserbřke robocžanřstwo řo wot němřkich řnjeřow dla jeho řurowořcže jako pšchilřladne wobřadowařche.

Jako w 2. połojny 12. lěřřtotka a w 13. lěřřtotku w podcziřnjenny řrajach měřta nařtachu, njeřmēdžichu tola Sserbja w nich řo řařydlicž, řhibe, řo jeno něřařka řařa (řerbřka řařa) řo jim pšchipořasa. Jenož řužiřke měřta, řnajmjeřřcha řkralowřke řiř pšchijachu jako měřchčanow, a tu běchu woni

Němzam runi. Tež do řjemjeřniřřkich řwjařřkow — jenož tuty řobuřřawny řmēdžichu něřařke řjemjeřko wuřonjecž — řaneho Sserba a tež řaneho pšchenēmčzeneho Sserba njepřchijachu. Rōždy, řiž čzynch do řjemjeřniřřřwa řařřupicž, dnyrbjesche nadrobne dopořasacž, řo njeje řłowjanřkeho řodu abo něřařkeho drugeho „řkōřniweho“ naroda. Tak bychu Sserbja wuřamkñjени wot wřchēř lěřřchinow a wřcheho řořpodařřkeho potracžowanja a k temu řařudženi řatařřny robocženjo řawořřacž. My njedamy řapōřnacž, řo bu napořředku po wřchēm hubjeřřřwje tole runje tež řpodřiwne wuřřowanje řa nařř řhynřny řerbřki lud. Jako bu robocžanřřwo řbēhñjene, bychu nařřchi přjedownizy řhonicž, wupruřowani, řamořřřatni řatařřo; a řatařřřwo je řerbřki lud řřrowny a cžily řdžeržako, tež řrucže řařydlenny na řřarny řydlach, mjes tym řo mēřchčanřřki lud, pšchekupny a řjemjeřniřny, řo bóle pšchecžahowachu a industrializowane řruři we wokolnořczi do wřchelakich řořpodařřřkich řriřow a do proletariata řapadnychu.

II.

Kak řtejesche nětko i duchownym derjemēcžom Sserbow w minjenym lěřřřřazu? Eso wě, řo to řo njemōžesche prawje wuwicž pod řařřimi řořpodařřřimi cžěžemi, pod řařřim robocžanřřřwom a wuwjařanjom wot wřchēř wařnyř pravow. Sserbřka narodnořč hladařny řinjesche, řaj Sserbja řamo řo počžachu jeje řařbowačž. řa řiř duchowne pořbēhñjenje řo řřoro nicžo njecžinjesche. Dofelž bychu Sserbja řařřiwani a do najniřřřich worřřřřow luda řestorřani a w njewōlniřřřwje džeržani, řo tež řiř řřaracter řařesche. Sserbřki lud řebi pšchilřwioji řamkñjene, bojařne wařřnje, řaj pšchija wotrocžkowřřki řřaracter, kotřny je řebi řdžela hacž do dženřniřřkeho dnja wobřřhował. — A tola běchu Němzy tež něřčto řobu pšchilřnjesčli, řčtož dnyrbjesche řa Sserbow dařřchi wořud a pšchichod i rořřudžazej wařnořcžu byčž, řřchecžijanku wēřu. Přeni němřny řřěžorojo (řrankřkeho řodu) a tež Hendriř I. njeběchu řo řa rořřchēřjenje řřchecžijankřwa mjes Sserbami řřarali; řim jenož na řiř podcziřñjenju ležesche. Němzy, kotřiž pod řnjeřřřřřřwom řřěžora Hendriřa do twjerdžisnow w řerbřkim řraju natwarjenny pšchilhadžachu, dře jako řřchecžijanjeno řebi tež tam přeně měřřna řa Bože řlůžby natwarichu, ale bóle řa řebje řamnyř, mjenje k rořřchēřjenju tejele wēřny. Hdny je řa řřěžor Hendriř w nowej twjerdžisne Miřřhñje tež dom řa Bože řlůžby natwaril, je wón řdobom přeni řlaby řapocžatř řařožil k řařřkej řrajnej řyřřwi. Tuta tohodla tež lěřřa w Miřřhñju řwoje 1000lěne wobřřacže wořwjeczi. Tola wšchitko rořřchēřjenje řřchecžijankřkeje wēřny bu pšchewořřajene Hendriřowemu řynej Dcže I. Tutōn mējesche wotpōřlad, řwoje řkaleřřwo i mjecžom a ř ř ř i ř o m wobřřwjerdžicž. Na řōžde wařřnje čzynch wón Sserbow řrucžischo pod řwoje řnjeřřřřřřwio řwjařřacž. řswoje řydlko pšcheneře do Magdeburga a wot tudy pntařche wřchē nawjecžoro-řłowjanřke ludy wobřñjeciž a je tež řa řřchecžijankřřwo dobyčž. Mjes tym řo wón řa rořřařřwarja w dobytny řłowjanřřkich řrajach řrejlacžneho marřhrabju Gerona pomjenowa, powoła wón řdobom w lěcže 968 a r z y b i ř k o p a do Magdeburga, řiž mējesche wot tam ře řwojimi řřjomi b i ř k o p a m i w Mjesřborje (Merseburg), řitzu (Zeitz) a Miřřhñje i miřřijonřřřwom do pōhanřřkich Sserbow pořřupowacž. Eso wě, řo i mozu podcziřñjene a do wotrocžřřwa řahnate řłowjanřke ludy nočzynchu na Němzow powēřč pořřkuchacž, ale řo řrucže pōhanřřkich wařřnjow džeržachu, řamo po pšchijecžu řřchecžijankřkeje wucžby, hdyžřkuli řo řim řřladnořč pořřkicžesche, řařo wot řřchecžijankřkeje řyřřwje wotpadnychu, a tola běchu Sserbja i řřchecžijankřkeje wucžbu něřčto dořřali, řčtož dnyrbjesche řim w pšchichodže k lěřřchemu

dopomhacj a duchowne žiwjenje sbudzić, zplu brón Božu, a wošebje w Božim kłowje dwojorěšny mjecz, mjecz ducha. Ršchesczjanska powěsć wo Božej lubošći dnrhjesche so jim jako wobšbožaza a trošćtna móz w kłóczaznych hošpodaršćich wobštejnošćach wopokasacj, wošebje po Lutherowej reforma- ziji, hdyž bu ewangelij wot człowjesćich wustawkow wupu- tany. Ewangelij, tale móz Boža, kotraž wěrných, sprawnych, pózcziwných žmilnych a lubošćiwých czini, so kerbsk. wutrobom pšchimny a šapocza w nich skutkowacj, nowe žiwjenje sbudzujo. Se Serbow žamnych postanychu mužojo, kotsiž so sa žwój lud samokwiczzi czujachu a jón pytachu duchownje pošbėhnyć, haj jemu pišmowštwu wutworichu a Bože kłowo dospoknje sro- sumliwe sczinichu, jón tež narodnje sbudziču. Wjazšćlaw Worjeh, farar w Hodziju, wuda w lěcze 1597 Lutherowy Mały katechizmus kerbski, Michał Trenzal w lěcze 1706 No- wy Testament kerbski a štyrjo kerbszy duchowni wudachu w lěcze 1728 zplu bibliju kerbsku. Lužišće Prědaršće Towar- štwo w Lipsku starasche so sa pšchekwědcženy duchowny do- rost našeho luda. Lud, lěšćotki dolho na najhubješćich wo- šud šwucženy, běšche špolojny a džekawny. Wot žrjedž 18. lě- šćotka wšćat so tež roboczanišće wobštejnošće tu a tam po- lěpšćowachu a wuhlady na wotštronjenje so bóle a bóle wo- tewrjachu. Někotryžkuli Sserb běšche so hižo i pjenješami i poddanštwu wukupil, někotryžkuli drubi šnajmješćich i ro- boczanišće žlužby. Tak mōžesche wjetšcha šdžekanošć do Sser- boh šacžahnyć, a jenotliwi Sserbja došćachu wjetšchi ros- hľad w žwěcže a hladachu se želniwosćžu na žwój lud. Czoplu lubošć i žwojemu narodej wopokasa w tym čažbu nadobny a pobožny knjes Jan Michał Budar, žrcjeršćubler w Hornjej Šorzy (a Šdarje) a rěcznik w Budyšćinje. Wón 4. julija 1767 najwjetšchi džel žwojeho šamoženja kerbskej šhudobje bjes džiwanja na jeje wěrywšćnacže wokłasa. Žararjo dań wot- kašanych pjenjes kōžde lěto do hód na najšćudšćich a najdo- šćojnišćich Sserbow rosdžekach. Pšches pošlednju inflaziju žu wšćat tele pjenješy wothódnošćene. Šacž žnadž njednr- hjała je někajka instanža (štat) nahódnošćicž?

Pod woloženyimi hošpodaršćimi wobštejnošćemi w du- chownje wotuczaznym kerbskim ludu so tež bóšny na wulkotne wašćnje wujewi kerbske bažništwo w nješapomnitym Šan- driju Šejlerju a napošledku w Šakubje Czíšćinšćim, a kerbs- ke hudžbništwo w šćlawnym Korle Augustu Kozorje, haj kerbs- ke nowinarštwo, kotrež ma dženža wubjerny wobšćerny wu- šćnam sa šdžekanošć našeho luda. Tež protyški a wšćelake dobre čažopišy jón duchownje našćežaja, a wšćelake kerbske towaršćwa pytaja našć narod czělnje a duchownje šćrucžicž.

(Kónž šćěhuje.)

Porjedženka: W czíšćle 13. (šandženy tydžen) ma na štr. 52 w našćawku „1000 lět wotročšćtwo“ rěćacž w 4. wotřěšću na 1. ryncžku w j u n i j u (měšto w meji); w 3. wotřěšću we 8. ryncžku legiu (měšto hnydom).

Žyrkej a štat.

— **Lubošć i Božemu domej w domišnje** je to, hdyž du- chowny wošady Schildach — w Czornym lěžu Badenšćeje — pišće: „Hižo hody 1927 žu mje wšćelazy i našćeje Schildach- šćeje wošady, kotsiž w Baselu a wokolo Basela bydla a žluž- ža, se šbėrku sa wobnowjenje našeho Božeho doma pšćekwa- pili a šwježelili. Ža žym to tehdy wošadže šjewil. Nětkole došćach šažo lišć wot 15 mužšćich a žonšćich, kotsiž, i našćeje Schildachšćeje wošady rodženi, w Baselu a wokolo Basela žy- dla, a w tutym bě 55 hr., kotrež běchu mjes žobu sa nowe tepjenje našeho Božeho doma našćerali. Sa tuto wopokasmo

šćwěrneje lubošće i domišnje wuprajam w mjenje wošady wutrobny džak.“ — Nětkole bě šažo konfirmazija. Šsu so wšćitny tutoho wošebiteho dnja žwojeho žiwjenja dopom- nili? Šsu so dopomnili tež Božeho doma, w kotrymž wobno- wihu žwój šćhćešćki žlub? A kak rjenje by bylo sa domja- zu wošadu a sa wošadneho, kiž něhdže w žušće, hdy byšćat žu w tajkej džakownej lubošći šććakoj kaž tamni Schildachžy se žwojej domišnu a se žwojim Božim domom, w kotrymž něhdny přeni wošebity žwojeden žwojeho mlodeho žiwjenja žwječachy! „Šćota konfirmazija“ dobywa žebi bóle a bóle žwoje prawo we wošadach a wutrobach. To je tež žobu šćad- nošć sa wopokasma lubošće i Božemu domej a i wošadže a i Žesukowej žyrkwi dožyła sa wšćech, sa tnyh, kiž žu we wo- šadže, sa tnyh, kiž žu šwonka wošady. To je wošebita a wo- šebna šćadnošć, kotraž pšćede wšćem wabi, ale niz jenicž- ka. Šćadnošć, žwoju džakownosć wopokasacž, namakašć šćajnje. Čžycž, dnrbišćy jeno čžycž! — Ža šrosumju toho czíšće, kotryž praji: „Ža njerosumju toho, kiž i špowědži a i Božemu blidu dže a ani sa Boži dom ani sa mižijonštwo ani sa drubi šćuff šćhesczjanišćeje lubošće ani šćerjepatki njewopruje. Šdyž je wutroba džaka pošna, tam žu ruka je- wi. A hdyž nochžyła wutroba pšćhi Božim blidže džakowna być, hdy to potom?!

— **Rom.** Šsobu najbóle wušćnamny a widomny šćžehwł wujednanja šćata a watikana budže to, so watican, t. r. bamž, sa pšćichodne lěto watikanišćki konzil; kotryž bu 1869 šwołany, potom paš na njewěšćy čžaž rospušćženy, šažo šćromadži. Wšćihoty sa njón czinicž, je bamž hižo porucžil. Tutón konzil budže žo, kaž pšćhi šćočatku 1869 hižo, we wěšćnyh wotdžekach Šććrowšćeje žyrkwe wotmėwacž.

Wšćelake i blisća a šćaloka.

— „**Niža Šćisća**“ wošćweczi w měrzu wopomnienie ewangelišćeho martrarja. 26. měrza 1629 bu farar Jan Bissen- dorf i Gödringena w Steuerwaldže i mjeczom wotprawjenny. Wón bě šnaty bohokłow žwojeho čžaža a wojowašće se žwo- jimi špižami wošebje pšćecziwo Žesuitam. Tuczi šćošćachu w nim wótreho pšćecziwnika a wobšćamšćnychu jeho šćicžicž. To njebě jim mōžno, tak dolho hacž Bissendorf we žwojej wošadže pšćebnywašće. Žako paš ras do Šildesheimšćeho kraja pšćiindže, bu šćajaty a i žmjerczi šćžudženny. 300lěšće žmjert- ninny tutoho šćrawneho žwědka ewangelišćeje wěry žu nětkole wopominali. Tajke wopominanja maja w našćim čžažu tón wošebity nadawł: wokacž i žwěrye!

— **W kerbsćich Blotach** je šććhowane šćare rjane pobožne wašćnje jutrowneho šćėwanja na wšćach. Nowiny pišću, so je tež Wulki Šěšćow — Großliesćow — lěšća i tutym šćė- wanjom, kotrež bě tam šćšćat, šćapocžak. Na kōždej i pošćed- nich 4 njedžel do jutrow šćėwaja kerbske holzy na pošćdnim popošćdnju na wšćy a na wješćnyh pucžach jutrowne šćerlušće. W někotrych wšćach šćėwaja mlode holzy tež jutrowničćku rano duzy i jutrownej wodu a na popošćdnju druheho jutrow- nego žwojedenja. — Wo czož žu nětkle šćnutšćowne mižijon- šćtwo prošćuje, hdyž pošćawnišćow a šćėwarjow na hažy a dróhi a naměšćna a do dworow šććele, to mějachu a maja kerbske wšćy. Šćeja tak wot dawna w žlužće šćnutšćowneho mižijon- šććwa Knješćoweje žyrkwe.

Šćšćowanje: K.: Wutrobny džak sa wobšććernišćy a šćaji- mawu pošććku. Kaž widžišć, žym hižo šćapocželi Red. — Š. w K. sa Miš. Dom. — K. w B. sa Žubilate.

Šćamokwitny redaktor farar Wyracž w Nožacžizach.